

Konstitutionsutskottets betänkande 2023/24:KU26

Verksamhetsredogörelser för riksdagens nämnder, m.m.

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger nämndernas redogörelser till handlingarna. Därutöver föreslår utskottet på eget initiativ att riksdagen antar utskottets förslag till ändring i lagen om ersättning till riksdagens ledamöter. Genom lagändringen åtgärdas en bristfällig utformning av en bestämmelse till följd av ett förbiseende i ett tidigare lagstiftningsärende. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2024.

Behandlade förslag

Redogörelse 2023/24:NL1 Verksamhetsredogörelse för Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorn 2023.

Redogörelse 2023/24:NSÖ1 Verksamhetsredogörelse för Nämnden för prövning av statsråds och vissa andra befattningshavares övergångsrestriktioner 2023.

Redogörelse 2023/24:PN1 Verksamhetsredogörelse för Partibidragsnämnden 2023.

Redogörelse 2023/24:RAN1 Verksamhetsredogörelse för Riksdagens ansvarsnämnd 2023.

Redogörelse 2023/24:RAR1 Verksamhetsredogörelse för Riksdagens arvodesnämnd 2023.

Redogörelse 2023/24:ÖN1 Verksamhetsredogörelse för Riksdagens överklagandenämnd 2023.

Redogörelse 2023/24:SN1 Verksamhetsredogörelse för Statsrådsarvodesnämnden 2023.

Redogörelse 2023/24:VPN1 Verksamhetsredogörelse för Valprövningsnämnden 2023.

Utskottet lägger på eget initiativ fram ett förslag till lagändring.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Verksamhetsredogörelser för riksdagens nämnder	5
Rättelse	14
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	15
Redogörelse 2023/24:RAN1	15
Redogörelse 2023/24:ÖN1	15
Redogörelse 2023/24:VPN1	15
Redogörelse 2023/24:PN1	15
Redogörelse 2023/24:RAR1	15
Redogörelse 2023/24:SN1	15
Redogörelse 2023/24:NL1	15
Redogörelse 2023/24:NSÖ1	16
<i>Bilaga 2</i>	
Utskottets lagförslag	17

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Verksamhetsredogörelser för riksdagens nämnder

Riksdagen lägger redogörelserna 2023/24:RAR1, 2023/24:PN1, 2023/24:RAN1, 2023/24:ÖN1, 2023/24:VPN1, 2023/24:SN1, 2023/24:NLI och 2023/24:NSÖ1 till handlingarna.

2. Rättelse

Riksdagen antar utskottets förslag i bilaga 2 till lag om ändring i lagen (2016:1108) om ersättning till riksdagens ledamöter.

Stockholm den 30 maj 2024

På konstitutionsutskottets vägnar

Ida Karkiainen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ida Karkiainen (S), Erik Ottoson (M), Matheus Enholm (SD), Hans Ekström (S), Fredrik Lindahl (SD), Mirja Räihä (S), Ulrik Nilsson (M), Per-Arne Håkansson (S), Malin Danielsson (L), Susanne Nordström (M), Jessica Wetterling (V), Gudrun Brunegård (KD), Malin Björk (C), Lars Englund (M), Jan Riise (MP), Lars Johnsson (M) och Peter Hedberg (S).

Redogörelse för ärendet

Det finns åtta nämndmyndigheter under riksdagen. I betänkandet behandlar utskottet nämndernas redogörelser för verksamhetsåret 2023. En förteckning över redogörelserna finns i bilaga 1.

I betänkandet behandlas även ett förslag till ändring i lagen (2016:1108) om ersättning till riksdagens ledamöter som utskottet självt har tagit initiativ till. Lagförslaget som utgör en rättelse finns i bilaga 2.

Utskottet har inte inhämtat något yttrande från Lagrådet eller upplysningar i övrigt över förslaget eftersom det skulle sakna betydelse på grund av frågans beskaffenhet.

Utskottets överväganden

Verksamhetsredogörelser för riksdagens nämnder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger redogörelserna till handlingarna.

Inledning

Bakgrund

I september 2012 föreslog riksdagsstyrelsen ett delvis nytt regelverk för de tre löne- och arvodessättande nämnderna (Riksdagens arvodesnämnd, Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna¹ och Statsrådsarvodessnämnden), Valprövningsnämnden och Riksdagens överklagandenämnd (framst. 2012/13:RS1). Riksdagsstyrelsen föreslog bl.a. att nämndmyndigheterna senast den 22 februari varje år ska lämna en redogörelse för sin verksamhet till riksdagen. I januari 2013 föreslog riksdagsstyrelsen att det skulle införas en motsvarande bestämmelse för Partibidragdsnämnden (framst. 2012/13:RS3). En liknande bestämmelse fanns sedan tidigare för Riksdagens ansvarsnämnd. Riksdagen beslutade i enlighet med riksdagsstyrelsens förslag, och lagar med instruktioner för en rad nämndmyndigheter under riksdagen m.m. trädde i kraft den 1 januari 2013 och den 1 juli 2013 trädde även en lag med instruktion för Partibidragdsnämnden i kraft (bet. 2012/13:KU9, rskr. 2012/13:62–66 respektive bet. 2012/13:KU24, rskr. 2012/13:217–220). Nämndmyndigheternas skyldighet att lämna en verksamhetsredogörelse till riksdagen tillämpades första gången för verksamhetsåret 2013.

Den 1 juli 2018 inrättades en ny nämnd under riksdagen, Nämnden för prövning av statsråds och statssekreterares övergångsrestriktioner, den s.k. karensnämnden (prop. 2017/18:162, bet. 2017/18:KU42, rskr. 2017/18:305).

Karensnämndens uppdrag utökades under våren 2020 till att omfatta även prövning av frågor om övergångsrestriktioner vid en riksrevisors och en riksrevisionsdirektörs övergång till annan verksamhet (framst. 2019/20:RS7, bet. 2019/20:KU8, rskr. 2019/20:316–317). Nämndens namn anpassades till förändringen.

Bestämmelser om verksamhetsredogörelser för riksdagens nämnder

Enligt bestämmelser i instruktionen för respektive nämndmyndighet ska nämnderna senast den 22 februari varje år lämna en redogörelse för sin verksamhet till riksdagen. I förarbetena konstaterades att det sedan några år tillbaka hade funnits uppgifter om antalet sammanträden, antalet ledamöter

¹ Numera Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorn.

och kostnaden för verksamheten för respektive nämndmyndighet i Riksdagsförvaltningens årsredovisning (framst. 2012/13:RS1 och 2012/13:RS3). Eftersom Riksdagsförvaltningen inte har något rättsligt ansvar för verksamheten i nämnderna ifrågasattes denna ordning. Mot bakgrund av att nämnderna finansieras med allmänna medel betonades att det fanns ett berättigat krav på någon form av resultatredovisning. Dessutom framhölls att några av nämnderna bedriver en verksamhet som åtminstone ibland är föremål för allmänhetens och mediernas intresse och att det för dessa nämnder därmed finns ett tydligt allmänintresse av information om verksamheten (framst. 2012/13:RS1 s. 67). Egna verksamhetsberättelser ansågs även kunna tydliggöra att nämnderna är självständiga myndigheter. Samtidigt framhölls det att de detaljerade bestämmelser som gäller för Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen inte borde tillämpas på nämnderna eftersom det skulle innebära en alltför stor administrativ påfrestning för dem. En sådan ordning ansågs inte heller vara sakligt motiverad. I stället borde riksdagens nämnder lämna en årlig verksamhetsredogörelse liknande den som redan fanns för Riksdagens ansvarsnämnd.

Bestämmelser som förtydligade att nämnderna i sin årliga verksamhetsredogörelse ska redovisa de kostnader som är förknippade med verksamheten infördes 2016 (framst. 2015/16:RS5, bet. 2016/17:KU4, rskr. 2016/17:38–40). För merparten av nämnderna infördes bestämmelserna i respektive nämnds instruktion. När det gäller Riksdagens ansvarsnämnd infördes dock motsvarande bestämmelse i lagen (1980:607) om beslutande organ i frågor om disciplinansvar m.m. beträffande arbetstagare hos riksdagen och dess myndigheter.

Av förarbetena följer att kostnaderna lämpligen bör redovisas fördelade på åtminstone kostnader för ledamöter och personal respektive övriga driftskostnader och med föregående års kostnader som referensuppgift (framst. 2015/16:RS5 s. 107). En verksamhetsredogörelse bör också innehålla uppgifter om nämndens arbetsuppgifter och ledamöter, hur verksamheten bedrivs och de övriga upplysningar som behövs för att ge en rättvisande bild av verksamheten (framst. 2012/13:RS1 s. 120). I detta sammanhang kan även nämnas att det följer av bestämmelserna om verksamhetsansvar att varje nämndmyndighet ansvarar för verksamheten om inte annat följer av bestämmelser i lag. Nämnderna ska vidare se till att verksamheten bedrivs effektivt och enligt gällande rätt, att resultatet redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt att myndigheten hushåller väl med statens medel.

Verksamhetsredogörelserna

I detta avsnitt återges kortfattat innehållet i verksamhetsredogörelserna för 2023. I samtliga redogörelser finns dessutom uppgifter om nämndernas personsammansättning under året.

Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorn

Nämndens verksamhetsredogörelse består av följande avsnitt:

- Bakgrund
- Sammansättning
- Sammanträden
- Beslut om löner och anställningsförmåner
- Kostnader.

I redogörelsen beskrivs nämndens uppgifter, vilka bestämmelser som styr nämndens verksamhet och nämndens sammansättning. Av redogörelsen framgår att nämnden under 2023 hade tre sammanträden. Det lämnas en beskrivning av hur lönerrevisionen bereds och att berörda tjänstemän ges möjlighet att yttra sig över verksamheten och eventuella förändringar i denna samt över lönesituationen.

Av redogörelsen framgår att nämnden har beslutat att från den 1 juli 2023 har riksrevisorn en månadslön om 185 200 kronor och riksrevisionsdirektören en månadslön om 141 700 kronor. Detta innebär löneökningar med ca 4,1 procent jämfört med föregående år. Nämnden har vidare beslutat att från den 1 januari 2024 har chefsjustitieombudsmannen respektive justitieombudsmännen en månadslön om 150 400 kronor respektive 139 400 kronor; vilket innebär en löneökning med ca 4,2 respektive 4,1 procent jämfört med föregående år.

Vidare framgår det av redogörelsen att kostnaderna för nämndens verksamhet under 2023 uppgick till 194 089 kronor, vilket var en ökning med ca 17 000 kronor jämfört med 2022. Kostnaderna redovisas fördelade på kostnader för ledamöter och personal respektive övriga driftskostnader.

Nämnden för prövning av statsråds och vissa andra befattningshavares övergångsrestriktioner (karensnämnden)

Nämndens verksamhetsredogörelse består av följande avsnitt:

- Nämndens uppgifter
- Sammansättning och organisation
- Verksamheten under 2023
- Kostnader 2023.

I redogörelsen beskrivs nämndens uppgifter, vilka bestämmelser som styr nämndens verksamhet och nämndens sammansättning. Av redogörelsen framgår att för karensnämnden innebar regeringsombildningen 2022 en markant ökning av antalet anmälningar om övergång till annan än statlig verksamhet, jämfört med tidigare år. Ökningen inleddes under hösten 2022 och var påtaglig fram till oktober 2023. Under 2023 tog nämnden emot totalt 43 sådana anmälningar, vilket var fler än nämnden dessförinnan hade hanterat totalt sedan 2018. Nämnden fattade under året beslut i samtliga dessa ärenden. I nio av ärendena beslutade nämnden om en övergångsrestriktion i form av

ämnesrestriktion. De beslutade restriktionerna innebar förbud mot att i de anmälda verksamheterna utnyttja viss information m.m. Av de ärenden som ledde till beslut om övergångsrestriktion avsåg fyra anmälningar om att starta enskild näringsverksamhet med inriktning på bl.a. rådgivning inom området public affairs. Resterande fem anmälningar gällde anställning hos ett konsultföretag, rådgivande uppdrag hos ett fackförbund, anställning i ett bolag med verksamhet inom energisektorn och rådgivande uppdrag åt internationellt verksamma bolag inom elektronik- respektive stålsektorn. De ärenden där nämnden inte beslutade om någon övergångsrestriktion var av skiftande karaktär och avsåg bl.a. egna näringsverksamheter med olika inriktningar, anställningar i kommuner, regioner, privata bolag och fackförbund samt olika styrelseuppdrag i företag, ideella organisationer, föreningar och stiftelser.

Av redogörelsen framgår att nämndens kostnader för verksamhetsåret 2023 uppgick till 386 507 kronor, vilket var en ökning med ca 8 000 kronor jämfört med föregående år. Kostnaderna avsåg kostnader för ledamöter och personal.

Partibidragsnämnden

Nämndens verksamhetsredogörelse består av följande avsnitt:

- Nämndens uppgifter och organisation
- Nämndens sammansättning
- Sammanträden
- Beslut om statligt stöd
- Kostnader
- Övrigt.

I redogörelsen beskrivs nämndens uppgifter, vilka bestämmelser som styr nämndens verksamhet och nämndens sammansättning. Av redogörelsen framgår också att nämnden under 2023 hade tre sammanträden.

När det gäller beslut om statligt stöd framgår det av redovisningen att nämnden under året har beviljat stöd för tiden den 15 oktober 2023–14 oktober 2024. De utdelade bidragen redovisas fördelat på statligt stöd till politiska partier respektive statligt stöd till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer. Stödet till politiska partier uppgick till 168 058 554 kronor, och stödet till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer uppgick till 14 999 660 kronor. Stödformerna till politiska partier är partistöd och kanslistöd. Partistödet lämnas som mandatbidrag, vilket för verksamhetsåret uppgick till 324 704 kronor per mandat. Kanslistödet betalas ut som grundstöd och tilläggsstöd. Grundstödet uppgick till 5 803 200 kronor. Tilläggsstödet för varje vunnet mandat för ett parti som är företrätt i regeringen uppgick till 16 350 kronor, och för övriga riksdagspartier uppgick motsvarande stöd till 24 300 kronor.

Under verksamhetsåret 2023 uppgick kostnaderna för nämndens verksamhet enligt redogörelsen till 172 671 kronor, vilket var en ökning med ca 10 000 kronor jämfört med 2022. Kostnaderna redovisas fördelade på kostnader för ledamöter och personal respektive övriga driftkostnader.

Riksdagens ansvarsnämnd

Nämndens verksamhetsredogörelse består av följande avsnitt:

- Ansvarsnämndens uppgifter
- Sammansättning och organisation
- Verksamheten under 2023
- Kostnader under 2023.

I redogörelsen beskrivs nämndens uppgifter, vilka bestämmelser som styr nämndens verksamhet och nämndens sammansättning. Av redogörelsen framgår vidare att nämnden under 2023 inte fick in någon anmälan som ledde till prövning i sak. Utöver att lämna en verksamhetsredogörelse för 2022 behandlade nämnden inte något ärende under 2023.

Kostnaderna för verksamheten uppgick enligt redogörelsen till 7 675 kronor för arvode till ordföranden. Motsvarande kostnad för 2022 uppgick till 7 517 kronor.

Riksdagens arvodesnämnd

Nämndens verksamhetsberättelse består av följande avsnitt:

- Inledning
- Sammansättning
- Sammanträden
- Beslut om ledamotsarvodet
- Beslut om ekonomiska avgångsförmåner
- Tillsynsverksamheten i fråga om inkomstgaranti och ekonomiskt omställningsstöd
- Kostnader
- Övrigt.

I redogörelsen beskrivs nämndens uppgifter, vilka bestämmelser som styr nämndens verksamhet och nämndens sammansättning. Av redogörelsen framgår att nämnden under 2023 hade sju sammanträden. Därutöver fattade nämnden vid fem tillfällen beslut genom kontakter via e-post mellan nämndens ledamöter.

Det lämnas i redogörelsen också en beskrivning av beredningen av arvodesärenden och en redovisning av vilka överväganden som ligger till grund för bedömningen av arvodesfrågan. Under 2023 fattade nämnden beslut om ledamotsarvodet vid två tillfällen. Genom ett beslut i mars fastställdes arvodet till 73 000 kronor per månad, vilket motsvarade en höjning med ca 2,1 procent. Höjningen gällde fr.o.m. den 1 januari 2023, dvs. retroaktivt. I december beslutade nämnden att höja ledamotsarvodet till 75 500 kronor per månad, vilket motsvarade en höjning med ca 3,4 procent. Höjningen gällde fr.o.m. den 1 januari 2024. I en bilaga till redogörelsen finns en redovisning av hur ledamotsarvodet har utvecklats sedan 1994.

Under 2023 fattade nämnden beslut om rätt till ekonomiska avgångsförmåner i 29 ärenden.

När det gäller nämndens tillsyn över inkomstgarantier och ekonomiskt omställningsstöd finns det i redogörelsen en beskrivning av de bestämmelser som styr nämndens beslut på detta område, huvuddragen i nämndens tillsynsverksamhet och tillsynen under 2023. Under året granskades utbetalningar av inkomstgaranti och ekonomiskt omställningsstöd som gjorts under 2022. Totalt inledde nämnden 26 tillsynsärenden under året. I fem av dessa ärenden beslutade nämnden om jämkning av avgångsförmånen. I fyra av dessa ärenden gjordes jämkningen på den grunden att förmånstagaren inte hade vidtagit tillräckliga åtgärder för att återgå till förvärvsarbete. Jämkningsen skedde i tre av fallen med 70 000 kronor och i ett fall med 100 000 kronor. I det femte ärendet där jämkning beslutades berodde jämkningen på att garantitagaren hade utfört förvärvsarbete i väsentlig omfattning men inte tagit ut en skäligen ersättning för det. Jämkningsen skedde i det fallet med 80 000 kronor. Samtliga ärenden som lett till jämkning kommer att följas upp under kommande år. De övriga ärenden som inleddes under 2023 skrevs av.

Av redogörelsen framgår också att nämnden gjort ett principuttalande som rör frågan om vilka krav som kan ställas på den som är ledig från en anställning för att vara riksdagsledamot. Enligt nämndens uppfattning bör utgångspunkten vid den prövning som nämnden har att göra i ett tillsynsärende vara att den som har en anställning som han eller hon är ledig från också återgår till den när uppdraget är avslutat. Vid bedömningen i ett ärende om jämkning av en avgångsförmån ska ske på den grunden att en ledamot inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att återgå till förvärvsarbete avser nämnden därför att lägga avgörande vikt vid om den tidigare ledamoten kunnat återgå till en anställning som han eller hon varit ledig ifrån.

Slutligen framgår det av redogörelsen att kostnaden för nämndens verksamhet under 2023 uppgick till 385 184 kronor, vilket var en minskning med ca 37 000 kronor jämfört med 2022. Minskningen beror till övervägande delen på att kostnaderna för det stöd som Riksdagsförvaltningen lämnade till nämnden föregående år var högre eftersom 2022 var ett valår.

Riksdagens överklagandenämnd

Nämndens verksamhetsredogörelse består av följande avsnitt:

- Nämndens uppgifter
- Sammansättning
- Verksamhet
- Kostnader.

I redogörelsen beskrivs nämndens uppgifter, vilka bestämmelser som styr nämndens verksamhet och nämndens sammansättning. Av redogörelsen framgår vidare att nämnden under 2023 hade tre sammanträden. Under året fattade nämnden beslut i nio överklagandeärenden. Tre av överklagandena

rörde beslut om pressackreditering och ett rörde beslut om anställning. Därutöver rörde fem överklaganden resebidrag till gymnasieskolor för studiebesök hos riksdagen.

Nämndens kostnader avser enligt redogörelsen lön till personal och arvoden till ledamöter. Under verksamhetsåret 2023 uppgick kostnaderna för nämnden till 174 658 kronor, vilket var en ökning med ca 15 000 kronor jämfört med 2022. Ökningen kan bl.a. förklaras med att arvodet har höjts.

Statsrådsarvodesnämnden

Nämndens verksamhetsredogörelse består av följande avsnitt:

- Inledning
- Sammansättning
- Sammanträden
- Beslut om arvoden till statsråd
- Beslut om avgångsersättning
- Kostnader
- Övrigt.

I redogörelsen beskrivs nämndens uppgifter, vilka bestämmelser som styr nämndens verksamhet och nämndens sammansättning. Det framgår också att nämnden under 2023 hade tre sammanträden. Därutöver hade nämnden löpande underhandskontakter.

Av verksamhetsredogörelsen framgår det att nämnden vid beredningen av ärenden om arvoden till statsråd strävar efter att anpassa statsrådets arvoden till en rimlig och allmänt godtagbar nivå, bl.a. genom jämförelser med exempelvis riksdagsledamöter, riksdagens ombudsmän och statliga myndighetschefer. Nämnden har beslutat att arvodet fr.o.m. den 1 juli 2023 ska uppgå till 191 000 kronor per månad för statsministern och till 150 500 kronor per månad för de övriga statsråden.

Under 2023 ansökte inte något statsråd om avgångsersättning.

Av verksamhetsredogörelsen framgår vidare att nämndens kostnader under 2023 uppgick till 185 505 kronor, vilket var en ökning om ca 11 000 kronor jämfört med 2022. Kostnaderna redovisas fördelade på kostnader för ledamöter och personal respektive övriga driftskostnader.

Valprövningsnämnden

Nämndens verksamhetsredogörelse består av följande avsnitt:

- Arbetsuppgifter
- Sammansättning
- Kansliorganisationen
- Förrättningar och sammanträden
- Överklaganden
- Valprövningsnämndens erfarenhetsrapport efter 2022 års val

- Granskning av bevis
- Remiss
- Konstitutionsutskottets uppföljning av 2022 års val
- Valprovningensnämndens webbplats och webbformulär för överklagande
- Riksdagsförvaltningens kanslistöd till Valprovningensnämnden
- Resultaträkning för Valprovningensnämnden 2022 och 2023.

Av redogörelsen framgår nämndens uppgifter, utformningen av den kansliorganisation som bistår nämnden, vilka bestämmelser som styr nämndens verksamhet och vilken sammansättning nämnden ska ha samt hur ledamöterna och suppleanterna utses. Det framgår vidare av redogörelsen att nämnden under året hade elva protokollförda förrättningar, varav fem var sammanträden i fysisk form. En förrättning avsåg beslut per capsulam, och fem förrättningar avsåg bevisgranskning av nya ledamöter eller ersättare i riksdagen eller EU-parlamentet. Under 2023 avslutade nämnden sitt arbete med de överklaganden som kom in efter de allmänna valen 2022. Dessutom kom det under året in sju nya överklaganden. Vidare framgår av verksamhetsredogörelsen att nämnden under 2023 granskade bevis för fyra nya ledamöter och fyra nya ersättare i riksdagen. I samtliga fall fann nämnden att bevisen blivit utfärdade i enlighet med gällande bestämmelser. Av redogörelsen framgår också att nämnden besvarade en remiss.

Enligt redogörelsen tar nämnden sedan 2010 fram en erfarenhetsrapport efter det att arbetet med överklagandena har avslutats. I mars 2023 presenterades nämndens promemoria Erfarenheter av prövningen av överklaganden i samband med 2022 års allmänna val (dnr 12-2023).

Kostnaderna för Valprovningensnämndens verksamhet under 2023 uppgick enligt redogörelsen till 1 069 007 kronor, vilket innebar en minskning med ca 856 000 kronor jämfört med 2022. Skillnaden beror enligt redogörelsen dels på att kansliorganisationen förstärktes under valåret 2022, dels på att antalet förrättningar och sammanträden var betydligt färre under 2023 än under föregående år. Kostnaderna redovisas fördelade på kostnader för ledamöter och personal respektive övriga driftskostnader.

Tidigare behandling i utskottet

Våren 2014 behandlade utskottet verksamhetsredogörelser för riksdagens nämnder för första gången (bet. 2013/14:KU43). I sitt ställningstagande konstaterade utskottet bl.a. att bestämmelsen om skyldigheten att lämna in en verksamhetsredogörelse inte ställer upp några särskilda krav om vad en sådan redogörelse ska innehålla. Utskottet noterade dock att det framgår av förarbetena att en redogörelse bör innehålla uppgifter om nämndens arbetsuppgifter, ledamöter, hur verksamheten bedrivs och de övriga upplysningar som behövs för att ge en rättvisande bild av verksamheten. Utskottet noterade också att riksdagens nämndmyndigheter har olika verksamheter och att det därför faller sig naturligt att nämndernas verksamhetsredogörelser skiljer sig något åt. Vidare konstaterade utskottet att nämnderna är små och att de har

begränsade personalresurser till sitt förfogande på sina respektive kanslier. Innehållet i redogörelserna borde därför enligt utskottet även sättas i relation till den administrativa börda som det medför för nämnderna att ta fram och sammanställa innehållet. Utskottet framhöll att en viktig utgångspunkt är att redogörelserna, i enlighet med vad som uttrycks i förarbetena, ger en rättvisande bild av verksamheterna. Sammantaget föreslog utskottet att riksdagen skulle lägga redogörelserna till handlingarna.

Vid utskottets behandling av verksamhetsredogörelserna för riksdagens nämnder våren 2015, 2016, 2017 och 2018 hänvisade utskottet till sina tidigare uttalanden och gjorde vissa iakttagelser i fråga om nämndernas redogörelser. Bland annat noterades att det saknades redovisning av en nämnds arbetsuppgifter och en annan nämnds kostnader. När det gällde Partibidragsnämnden noterades ett år att det saknades uppgifter om partibidragens storlek fördelade på kvinnoorganisationer och politiska partier, och när det gällde Riksdagens överklagandenämnd noterades det att det inte framgick av redogörelsen hur många överklagandeärenden nämnden hade prövat (se bet. 2014/15:KU13, bet. 2015/16:KU28, bet. 2016/17:KU25 och bet. 2017/18:KU41).

I samband med behandlingen av verksamhetsredogörelserna våren 2017 uttalade utskottet även att det vore önskvärt att samtliga nämnder redovisade kostnaderna för sin verksamhet fördelade på kostnader för ledamöter och personal respektive övriga driftskostnader samt att föregående års kostnader redovisades som referensuppgift. En sådan redovisning skulle göra det lättare för utskottet att få en så heltäckande och rättvisande bild som möjligt av nämndernas verksamhet (bet. 2016/17:KU25).

Under senare års behandling av verksamhetsberättelserna har utskottet konstaterat att samtliga nämnders verksamhetsredogörelser uppfyllt de krav som ställs och de önskemål som utskottet tidigare gett uttryck för (bet. 2018/19:KU34, bet. 2019/20:KU22, bet. 2020/21:KU30, bet. 2021/22:KU41 och bet. 2022/23:KU39). Därutöver noterade utskottet under våren 2019 att det i 11 § karensnämndens instruktion saknades ett krav på att nämnden ska redovisa verksamhetens kostnader i den årliga redogörelsen, till skillnad från i motsvarande bestämmelser i övriga nämnders instruktioner. Utskottet noterade att det inte finns något i förarbetena till lagen med instruktion för karensnämnden som tyder på att lagstiftaren inte avsåg att ställa detta krav även på karensnämnden. Utskottet föreslog därför, med utnyttjande av sin initiativrätt enligt 9 kap. 16 § riksdagsordningen, att riksdagen skulle anta utskottets förslag till lag om ändring i lagen med instruktion för Nämnden för prövning av statsråds och statssekreterares övergångsrestriktioner. Kamraren biföll utskottets förslag (bet. 2018/19:KU34, rskr. 2018/19:217–225).

Utskottets ställningstagande

Konstitutionsutskottet noterar att samtliga nämnders verksamhetsredogörelser uppfyller de krav som ställs och de önskemål som utskottet tidigare har gett uttryck för. Redogörelserna ger inte anledning till något uttalande av utskottet.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger nämndernas redogörelser till handlingarna.

Rättelse

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar utskottets förslag till ändring i lagen om ersättning till riksdagens ledamöter. Genom lagändringen åtgärdas en bristfällig utformning av en bestämmelse i ett tidigare lagstiftningsärende.

Bakgrund

I framställning 2021/22:RS2 Ändringar i ersättningslagen lämnade riksdagsstyrelsen bl.a. ett förslag till lag om ändring i lagen (2016:1108) om ersättning till riksdagens ledamöter (ersättningslagen). Riksdagen antog, med vissa i huvudsak språkliga eller redaktionella ändringar, lagförslaget med ikraftträdande den 1 juli 2022 (bet. 2021/22:KU22, rskr. 2021/22:232, SFS 2022:346).

Ändringarna i ersättningslagen innebar bl.a. att 3 kap. skrevs om, vilket medförde följdändringar i vissa av lagens övriga kapitel. Av förbiseende gjordes ingen följdändring i 9 kap. 5 § ersättningslagen.

Utskottets ställningstagande

Av förbiseende gjordes ingen följdändring i 9 kap. 5 § ersättningslagen i det lagstiftningsärende som nämns ovan. Konsekvensen blev att hänvisningen i paragrafen till andra bestämmelser i ersättningslagen inte är korrekt. Detta var varken riksdagsstyrelsens eller riksdagens avsikt.

Med stöd av sin initiativrätt enligt 9 kap. 16 § riksdagsordningen föreslår utskottet därför att riksdagen rättar felaktigheten genom att anta utskottets förslag till lag om ändring i lagen om ersättning till riksdagens ledamöter.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Redogörelse 2023/24:RAN1

Redogörelse 2023/24:RAN1 Verksamhetsredogörelse för Riksdagens ansvarsnämnd 2023.

Redogörelse 2023/24:ÖN1

Redogörelse 2023/24:ÖN1 Verksamhetsredogörelse för Riksdagens överklagandenämnd 2023.

Redogörelse 2023/24:VPN1

Redogörelse 2023/24:VPN1 Verksamhetsredogörelse för Valprövningsnämnden 2023.

Redogörelse 2023/24:PN1

Redogörelse 2023/24:PN1 Verksamhetsredogörelse för Partibidragsnämnden 2023.

Redogörelse 2023/24:RAR1

Redogörelse 2023/24:RAR1 Verksamhetsredogörelse för Riksdagens arvodesnämnd 2023.

Redogörelse 2023/24:SN1

Redogörelse 2023/24:SN1 Verksamhetsredogörelse för Statsrådsarvodesnämnden 2023.

Redogörelse 2023/24:NL1

Redogörelse 2023/24:NL1 Verksamhetsredogörelse för Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorn 2023.

Redogörelse 2023/24:NSÖ1

Redogörelse 2023/24:NSÖ1 Verksamhetsredogörelse för Nämnden för
prövning av statsråds och vissa andra befattningshavares
övergångsrestriktioner 2023.

BILAGA 2

Utskottets lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1108) om ersättning till riksdagens ledamöter

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 5 § lagen (2016:1108) om ersättning till riksdagens ledamöter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

5 §

Pensionsrätt för tid före 2010 utgör

1. för tid som talman 2 520 kronor, multiplicerat med det antal dagar före 2010 som talmansuppdraget har fullgjorts, delat med 30,4,

2. för tid som ledamot 773 kronor, multiplicerat med det antal dagar före 2010 som ledamotsuppdraget har fullgjorts, delat med 30,4, och

3. 2,40 procent av tilläggsarvode enligt 3 kap. 2–4 §§, arvode enligt 1 § 1–4 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ som har utbetalats under åren 2001–2009 och arvode enligt 1 § 3 nämnda lag i dess lydelse före den 1 juli 2003 för uppdrag i Riksdagens revisorer under tiden 2001–juni 2003.

3. 2,40 procent av tilläggsarvode enligt 3 kap. 3–5 §§, arvode enligt 1 § 1–4 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ som har utbetalats under åren 2001–2009 och arvode enligt 1 § 3 nämnda lag i dess lydelse före den 1 juli 2003 för uppdrag i Riksdagens revisorer under tiden 2001–juni 2003.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2024.